

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 4P/267/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512207111
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Sroková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2013:8512207111.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Janou Srokovou v rodinnej veci navrhovateľky E. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXX proti odporcovi K. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. X, v konaní o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a**.

Súd odporcovi nepriznáva náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala voči odporcovi určenia príspevku na výživu rozvedeného manžela vo výške 450,- eur mesačne vždy do 10-tého dňa toho-ktorého mesiaca vopred. Svoj návrh odôvodnila tým, že nie je schopná si zabezpečiť prostriedky na svoju primeranú výživu sama. Manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2C/156/2011-27 zo dňa 14.02.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 15 CoP 47/2012-53 zo dňa 19.09.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.10.2012. Manželstvo bolo bezdetné. Odporca navrhovateľke oznámil, že po rozvode manželstva nie je ochotný jej prispievať na výživu. Od septembra 2009 je navrhovateľka nezamestnaná, evidovaná na úrade práce a nemá žiaden príjem. Žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou K. N., nar. XX.XX.XXXX, ktorá je už na dôchodku a so sestrou X. N., nar. XX.XX.XXXX, ktorá je taktiež nezamestnaná a evidovaná na úrade práce. Prežiť pomáhajú navrhovateľke jej matka zo svojho dôchodku za pomoci sestry, ktorá má príjem zo sociálnych dávok. Odporca je podnikateľ - živnostník s priemerným mesačným príjmom 2 600,- eur až 3 000,- eur.

Súd doručil účastníkom konania poučenia o ich procesných právach a povinnostiach, odporcovi spolu s návrhom na začatie konania na vyjadrenie a vo veci nariadil pojednávanie.

Odporca sa k návrhu písomne nevyjadril.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky a odporcu, oboznámil sa s obsahom spisov vedených pod sp. zn. 5C/52/2011 a sp. zn. 2C/156/2011 a s listinnými dôkazmi doloženými do spisu a zistil tento skutkový stav.

Manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2C/156/2011-27 zo dňa 20.02.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.10.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 15 CoP 47/2012-53 zo dňa 19.09.2012. Príčina rozvratu

manželstva spočívala v subjektívnom správaní sa oboch účastníkov konania, ktorý už 20 rokov nežili spolu v jednej domácnosti, nehospodárili spolu, navzájom si nepomáhali a ich manželstvo tak nevytváralo zdravé rodinné prostredie. manželstvo bolo bezdetné.

Rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/52/2011-41 zo dňa 07.12.2011 súd zaviazal odporcu prispievať navrhovateľke na výživu sumou 70,- eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred od 28.04.2011. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 26.01.2012 okrem výroku o čiastočnom zastavení konania, ktorá nadobudol právoplatnosť až dňa 11.05.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 3CoP 25/2012-51 zo dňa 18.04.2012.

Navrhovateľka podala návrh na určenie príspevku na rozvedeného manžela z dôvodu, že odporca po právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva prestal vyplácať navrhovateľke určené výživné pre manželku.

Navrhovateľka je nezamestnaná, evidovaná na úrade práce a jej jediným príjmom je dávka v hmotnej núdzi, ktorú má od 01.02.2013 priznanú vo výške 118,30 eur mesačne. Pred uvedeným dátumom poberala dávku v hmotnej núdzi vo výške 152,99 eur mesačne od 01.11.2012. Pred rozvodom poberala dávku v hmotnej núdzi vo výške 118,13 eur, avšak táto jej bola pozastavená od 01.05.2012 na obdobie 6 mesiacov. Výdavkami navrhovateľky sú hlavne náklady na domácnosť, ktorú spoločne zdieľa so svojou matkou, a to vo výške 60,- eur mesačne. Uvedenou sumou navrhovateľka prispieva na úhradu nákladov na elektrinu, plyn, vodu, miestne poplatky a dane a údržbu domu. Navrhovateľka má taktiež výdavky spojené s vrátením preddavkovo vyplatených dávok a príspevkov z ÚPSVaR Stará Ľubovňa za obdobie od 01.04.2011 do 29.02.2012 v sume 861,- eur, ktoré na základe dohody o splátkach zo dňa 10.10.2012 spláca v splátkach po 10,- eur mesačne. Ďalšie výdavky navrhovateľky súvisia s jej zdravotnými problémami a keďže je nútená užívať lieky, má výdavky na nákup liekov a výživových doplnkov vo výške 10,- až 20,- eur mesačne.

Odporca s podaným návrhom navrhovateľky nesúhlasil s poukazom na skutočnosť, že manželstvo s navrhovateľkou uzatváral v roku 1992, následne dva roky spolužitie manželov vyzeralo tak, že navrhovateľka bola cca dva dni u odporcu v J. a zvyšok týždňa u matky v J., až sa napokon v roku 1994 odsťahovala úplne a odvtedy nebývajú v spoločnej domácnosti a nehospodária spolu. Podľa vedomostí odporcu navrhovateľka od roku 1994 nikde nepracuje, pričom dovtedy pracovala ako krajčírka v LUKU a podľa názoru odporcu navrhovateľka ani nemá záujem sa niekde zamestnať. Navrhovateľka teda ani pred rozvodom nikde nepracovala a jej príjmom boli dávky v hmotnej núdzi, resp. sociálne dávky, a teda rozvodom sa jej finančná situácia nezmenila. Odporca bol taktiež toho názoru, že ak by navrhovateľka mala záujem pracovať, tak za celé to obdobie by si dokázala nájsť prácu rešpektujúcu jej zdravotný stav a sám uviedol, že prácu, napr. upratovačky by jej bol schopný zabezpečiť aj on sám.

Odporca pracuje v Holandsku v oblasti stavebných prác na základe živnosti s priemerným mesačným príjmom vo výške okolo 2 292,- eur. Z uvedeného príjmu však ešte uhrádza odvody, nemocenské, zdravotné a sociálne poistenie. Od roku 2009 má živnosť na chov rýb a zrealizoval rybníky, dva pri dome v J. a t.č. vybudoval rybník v obci H., avšak tento ešte nie je skolaudovaný a funkčný. V prípade, že činnosť týkajúca sa chovu rýb bude schopná ho užiť, chce zanechať prácu v zahraničí.

Podľa § 72 ods. 1 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Podľa § 72 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu

výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine, výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia možno príspevok na výživu rozvedeného manžela určiť iba na návrh a podmienkou je neschopnosť bývalého manžela užiť sa samostatne, za súčasného predpokladu, že schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého, bývalého manžela dovoľujú príspevok na výživu rozvedeného manžela platiť.

Zo znenia ustanovenia § 72 možno vyvodiť nasledujúce hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela a to: - manželstvo musí byť právoplatne rozvedené, jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť, ďalej schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať, bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku a tiež musí ísť o súlad s dobrými mravmi (obligatórne prihliadnutie na príčiny rozvratu manželstva).

Povinnosť prispievať na výživu rozvedeného manžela nevzniká zo zákona, ale len na základe vzájomnej dohody alebo rozhodnutia súdu.

Pri podmienke neschopnosti samostatne sa živiť u rozvedených manželov je zrejماً odlišnosť od výživného medzi manželmi za trvania manželstva, keďže v tomto prípade nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň a vyžaduje sa kvalifikovaná miera odkázanosti.

Pokiaľ má jeden z manželov aj značne nadpriemerné príjmy, resp. majetkové pomery, zatiaľ čo druhý z rozvedených manželov sa ocitol v horšej majetkovej situácii, avšak má schopnosť sám sa živiť (aj z prípadných dávok v rámci systému sociálneho zabezpečenia), nárok na príspevok mu nevzniká. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu rozvedený manžel z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do troch rokov, starostlivosti

o invalidné dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku dosahuje príjmy, ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby. Primeraná výživa teda znamená užší rozsah výživného, ako je to pri vzájomnej vyživovacej povinnosti počas manželstva.

Prioritným účelom tohto inštitútu je odstránenie nepriaznivých majetkových následkov po rozvode, ktoré ak sú dané, odôvodňujú priznanie výživného.

Hľadisko príčin, ktoré viedli k rozvratu manželstva, možno vyvodiť z podmienky požadovaného súladu vyživovacej povinnosti s dobrými mravmi v rámci spoločných ustanovení. Zákon však toto kritérium aj špeciálne upravil priamo v súvislosti s úpravou príspevku na výživu rozvedeného manžela. Na základe použitej formulácie súdu vzniká obligatórna povinnosť brať do úvahy príčinu rozvratu. Iné okolnosti, ktoré môžu byť v rozpore s dobrými mravmi (napr. trestná činnosť, nemorálny život, správanie sa k bývalému manželovi po rozvode), možno posudzovať v zmysle § 75 ods. 2. Zákonodarca však zvolil odlišnú formuláciu, zatiaľ čo pri všeobecnej podmienke rozporu s dobrými mravmi je ustanovený jednoznačný záver o nemožnosti priznať výživné, pri príčinách vedúcich k rozvratu manželstva ukladá povinnosť na ne prihliadnuť.

Zákonnou podmienkou na rozhodovanie súdu je skutočnosť, že bývalí manželia sa nedohodli.

Na základe vykonaného dokazovania, s poukazom na citované zákonné ustanovenie súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľky nie je dôvodný.

Navrhovateľka síce preukázala, že jej príjem je nízky a dosahuje iba sumu 118,30 eur mesačne, z čoho prispieva na chod domácnosti, ktorú zdieľa s matkou, a to sumou 60,- eur mesačne, avšak nepreukázala, že nie je schopná sa sama užiť a neodôvodnila ani ňou požadovanú výšku príspevku na výživu vo výške

450,- eur mesačne adekvátnymi výdavkami. Pre posúdenie dôvodnosti nároku je dôležitá skutočnosť, že v danej veci nejde o manželské výživné, ale o príspevok na výživu rozvedeného manžela.

Pri manželskom výživnom ide o vzájomnú vyživovaciu povinnosť a ak jeden si túto povinnosť neplní, rieši sa a určuje rozsah vyživovacej povinnosti tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká a súd prihliadne aj na starostlivosť o domácnosť. Pri určení príspevku na výživu rozvedeného manžela ide zo strany povinného o prispievanie na primeranú výživu v prípade, keď rozvedený manžel nie je schopný sám sa živiť.

Je síce pravda, že finančná situácia navrhovateľky je zložitá, avšak túto nie je možné riešiť prostredníctvom podanej žaloby.

Navyše súd dospel k záveru, že priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela by bolo aj v rozpore s dobrými mravmi s poukazom na priebeh manželstva a správanie sa navrhovateľky. Účastníci konania už dvadsať rokov pred rozvodom manželstva spolu nežili a nehospodárili spolu. Každý z účastníkov si svoje potreby zabezpečoval sám. Za daných okolností priznaniu príspevku na výživu rozvedenej manželky odporuje skutočnosť, že navrhovateľka s odporcom dlhodobo nežila, nehospodárila, neprispievala na chod spoločnej domácnosti, manželstvo v podstate bolo len formálnym zväzkom a nie je možné jej pripočítať teda ani starostlivosť o chod spoločnej domácnosti. O odporcu sa navrhovateľka dlhé roky nezaujímal, a to až do času, kým nezačala využívať možnosť získania finančných prostriedkov od zárobkovo činného manžela vo forme výživného.

Správanie navrhovateľky v rámci rozvodového konania taktiež nie je možné hodnotiť pozitívne, nakoľko navrhovateľka svojimi obštrukciami a vyhýbaním sa pojednávaniu umelo predlžovala konanie a nespolupracovala, keď v priebehu celého konania sa i napriek viacerým

písomným podaniam doručeným súdu ani raz nevyjadrila k prejednávanej veci a návrhu odporcu na rozvod konania.

Navrhovateľka bola evidovaná na úrade práce od 16.04.1998 do 04.01.2004 a následne od 06.07.2004 až doposiaľ, teda navrhovateľka je dlhodobo nezamestnaná, pričom jej príjmom sú za celé toto obdobie sociálne dávky. Zárobková situácia na strane navrhovateľky sa rozvodom manželstva teda nezmenila. Odlíšnosť nastala iba v skutočnosti, že odporca jej odmietol dobrovoľne prispievať na výživu rozvedenej manželky. Za daných okolností však súd vyhodnotil návrh na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela za zneužívanie tohto inštitútu, ktorého účelom má byť predovšetkým odstránenie nepriaznivých majetkových následkov po rozvode a napomôcť rozvedenému manželovi prekonať a vysporiadať sa s nepriaznivou majetkovou situáciou po rozvode, pričom zákon ohraničuje túto finančnú pomoc zo strany bývalého manžela na obdobie piatich rokov a iba výnimočne umožňuje toto obdobie predĺžiť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd návrh zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Odporca bol v konaní úspešný ale trovy konania si neuplatňoval, preto mu ich súd nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

1. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

2. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.